

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та контрольні завдання
до вивчення дисципліни «Облік і звітність
за міжнародними стандартами фінансової звітності»
для студентів спеціальності 051 – Міжнародна економіка
(магістерський рівень)**

Друкується за Планом видань навчальної та методичної літератури,
затвердженим Вченою радою НМетАУ
Протокол № 1 від 21.02.2019

Дніпро НМетАУ 2019

УДК 657.1:006.35(100)IASB

Робоча програма, методичні вказівки та контрольні завдання до вивчення дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» для студентів спеціальності 051 – Міжнародна економіка (магістерський рівень) / Укл.: В.Д. Зелікман, О.Л. Єрьоміна. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – 42 с.

Наведені загальні методичні вказівки до вивчення дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності», література, що рекомендується, робоча програма та пояснення до окремих тем, контрольні завдання за варіантами та вказівки до їх виконання.

Призначена для студентів спеціальності 051 – Міжнародна економіка (магістерський рівень) заочної форми навчання.

Укладачі: В.Д. Зелікман, канд. техн. наук, доц.

О.Л. Єрьоміна, ст.викл.

Відповідальна за випуск Г.О. Король, канд. екон. наук, проф.

Рецензент І.Г. Сокиринська, канд. екон. наук, доц. (НМетАУ)

ВСТУП

У сучасних умовах гармонізації систем бухгалтерського обліку у світі та безперервного процесу наближення вітчизняної системи обліку до міжнародних стандартів особливого значення набувають дослідження та осмислення зарубіжного облікового досвіду. Цим зумовлена важливість вивчення майбутніми фахівцями з міжнародної економіки дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності», предметом якої є теоретичні засади та практичні аспекти методики та організації ведення обліку та складання фінансової звітності за міжнародними стандартами, специфіка їх регулювання та характерні особливості для окремих елементів та об'єктів обліку.

У результаті вивчення дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» студент повинен вивчити основні системи бухгалтерського обліку, які використовуються у світовій практиці, засвоїти основні положення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, опанувати теоретичні основи та набути практичні навички складання фінансових звітів згідно з вимогами міжнародних стандартів.

Набуті знання і вміння використовуються при підготовці до державної атестації.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Дисципліна «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» викладається магістрантам спеціальності 051 – міжнародна економіка. Відповідно до навчального плану підготовки магістрів студенти заочної форми навчання опановують дисципліну «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» на першому курсі у I семестрі.

Загальний обсяг дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» становить 90 академічних годин і для студентів заочної форми навчання (магістерський рівень) містить 12 годин аудиторних занять, які включають 8 годин лекцій, 4 години практичних робіт, а також 78 годин самостійної роботи студентів. Розподіл навчальних годин за видами навчального навантаження дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» для студентів заочної форми навчання спеціальності 051 – Міжнародна економіка (магістерський рівень) наведений в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Розподіл навчальних годин дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» за видами навчального навантаження (витяг з навчального плану підготовки магістрів заочної форми навчання зі спеціальності 051 – Міжнародна економіка)

Семестр	Усього годин	Аудиторні заняття:			Самостійна робота	Види контролю
		всього	лекції	практичні заняття		
I	90	12	8	4	78	контрольна робота; диференційований залік

Робоча навчальна програма з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» (магістерський рівень) з вказівкою тем, що викладаються на аудиторних заняттях, наведена в розділі 3 даних методичних вказівок.

Запорукою успішного оволодіння дисципліною «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» (магістерський рівень) є самостійна робота над підручниками та навчальними посібниками. Самостійну роботу потрібно вести систематично, за певним планом, складеним самим студентом.

Вивчати теми рекомендується в такій послідовності:

- 1) ознайомлення зі змістом теми за програмою;
- 2) уважне читання відповідних розділів підручників та навчальних посібників;
- 3) конспектування матеріалу, що вивчається;
- 4) виконання контрольної роботи за індивідуальним завданням.

Варіанти індивідуальних завдань, вихідні дані та методичні вказівки до їх виконання наведені в розділі 4 даних методичних вказівок.

Контрольні роботи повинні бути виконані і оформлені відповідно до встановлених правил, зареєстровані в деканаті заочного факультету та на кафедрі обліку і аудиту.

Після отримання зарахованої контрольної роботи студент має врахувати всі вказані рецензентом зауваження та внести необхідні виправлення.

Перевірка знань студентів з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» здійснюється шляхом диференційованого заліку, який проводиться в I семестрі в письмовій формі.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

При вивченні дисципліни потрібно ознайомитись з основною нормативною та фаховою літературою вітчизняних та закордонних авторів з питань обліку і звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

Нижче наводяться нормативні матеріали, підручники та навчальні посібники, необхідні та достатні для вивчення дисципліни:

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/?uid=1139.1.1549&title>.

2. Галузіна С.М. Международный учет и аудит / С.М. Галузіна, Т.Ф. Пупшис. – СПб.: Питер, 2006. – 272 с.

3. Международный бухгалтерский учет GAAP и IAS. Справочник бухгалтера от А до Я / Сост. Матвеева В.М. – М.: Издательство «Дело и Сервис», 2008. – 192 с.

4. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP / В.В. Качалин. – М.: Эксмо, 2007. – 400 с.

5. Международные стандарты финансовой отчетности. Справочное руководство / Под ред. Л.В. Горбатовой. – Волтерс Клувер, 2006. – 556 с.

6. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами: Навч. посіб. / І.В. Жолнер. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.

7. Тютюнник П.С. Финансовая отчетность по национальным и международным стандартам: Конспект лекций для студентов специальности 8.03050901 всех форм обучения / П.С. Тютюнник. – Харьков: Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014. – 96 с.

8. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2004. – 840 с.

9. Малькова Т.Н. Теория и практика международного бухгалтерского учета: Учеб. Пособие / Т.Н. Малькова. – СПб.: Издательский дом «Бизнес-пресса», 2001. – 336 с.

10. Зелікман В.Д. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / В.Д. Зелікман, О.Л. Єрьоміна, А.О. Безгодкова. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 131 с.

До додаткової літератури відносяться джерела, які можуть замінити основну літературу у разі її відсутності, а також призначені для більш поглибленого та розширеного вивчення дисципліни. До них відносяться наступні підручники, навчальні посібники та інші видання:

11. Нидлз Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 496 с.

12. Воронко Р.М. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / Р.М. Воронко. – Львів: Магнолія, 2009. – 744 с.

13. Губачова О.М. Облік у зарубіжних країнах: Підручник / О.М. Губачова, С.І. Мельник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

14. Полякова Л.М. Основи обліку в зарубіжних країнах: Навч. посібник / Л.М. Полякова, В.С. Мохняк. – Львів: Вид. Нац. університету «Львівська політехніка», 2006. – 248 с.

15. Матюха М.М. Облік у зарубіжних країнах: Навчальний посібник для дистанційного навчання / М.М. Матюха / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». Інститут дистанційного навчання. – К.: Університет «Україна», 2007. – 274 с.

16. Єрьоміна О.Л. Облік у зарубіжних країнах. Розділ 1. Облік грошових коштів, розрахунків з дебіторами, товарно-матеріальних запасів, довгострокових активів: Навч. посібник / О.Л. Єрьоміна, А.О. Безгодкова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 45 с.

17. Єрьоміна О.Л. Облік у зарубіжних країнах. Розділ 2. Облік зобов'язань, власного капіталу та розподіл прибутку. Фінансова звітність, її зміст та інтерпретація: Навч. посібник / О.Л. Єрьоміна, А.О. Безгодкова. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2007. – 42 с.

18. Кочерга С.В. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / С.В. Кочерга, К.А. Пилипенко. – К.: УНЛ, 2005. – 216 с.

19. Лучко М.Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / М.Р. Лучко, І.Д. Бенько. – К.: Знання, 2006. – 311 с.

20. Литвин Н.Б. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / Н.Б. Литвин. – К.: Атіка, 2007. – 208 с.

21. Малярєвський Ю.Д. Облік у зарубіжних країнах: Навч. посібник / Ю.Д. Малярєвський, О.В. Фартушняк, І.Ю. Пасічник – Харків: Видавничий дім «ІНЖЕК», 2003. – 164 с.

Слід зазначити, що у зв'язку з достатньо частими змінами та доповненнями у законодавчих та нормативних актах, які регламентують ведення обліку як за національними стандартами окремих країн, так і за міжнародними стандартами, основним джерелом інформації з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» є Інтернет-ресурси та фахові періодичні видання. Тому для опанування дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» на належному рівні студентам необхідно постійно стежити за новими положеннями, що публікуються в офіційних виданнях та в періодичній літературі.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл навчальних годин дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» для магістрантів заочної форми навчання між темами і видами занять наведений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Розподіл навчальних годин дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» за темами та видами занять для студентів заочної форми навчання (магістерський рівень)

Тема	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Разом
1. Сутність та значення Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS)	1	–	9	10
2. Загальноприйняті принципи обліку за IFRS та US GAAP	1	–	9	10
3. Ведення обліку поточних та довгострокових активів за міжнародними стандартами	1	–	10	11
4. Ведення обліку забезпечень, зобов'язань та капіталу за міжнародними стандартами	1	–	10	11
5. Особливості складання Звіту про фінансовий стан за IFRS	1	1	10	12
6. Особливості складання Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за IFRS	1	1	10	12
7. Особливості складання Звіту про зміни у власному капіталі за IFRS	1	1	10	12
8. Особливості складання Звіту про рух грошових коштів за IFRS	1	1	10	12
Разом	8	4	78	90

Нижче наведені робоча програма дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» за темами та видами занять для студентів спеціальності 051 – Міжнародна економіка (магістерський рівень) і методичні вказівки до вивчення окремих тем. Вказана кількість годин включає час як на аудиторну, так і на самостійну роботу.

Тема 1. Сутність та значення Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS) (10 годин)

Мета та шляхи гармонізації фінансової звітності. Організація діяльності Ради з Міжнародних стандартів фінансової звітності. Сутність Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS), їх класифікація та процедури розробки.

При вивченні цієї теми слід розглянути мету та основні напрями гармонізації фінансової звітності, до яких можна віднести:

- а) обмеження ступеня їх варіації (стандартизація);
- б) усунення внутрішніх протиріч (внутрішня гармонізація).

Необхідно дослідити роль і функції в забезпеченні процесів гармонізації фінансової звітності Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (*International Accounting Standards Committee – IASC*) та з 2001 року – Ради з Міжнародних стандартів фінансової звітності (*International Accounting Standards Board – IASB*).

Особливу увагу слід приділити змісту Міжнародних стандартів фінансової звітності (*International Financial Reporting Standards – IFRS*), які регламентують правила складання фінансової звітності, необхідної зовнішнім користувачам для прийняття ними економічних рішень стосовно підприємства.

При дослідженні окремих Міжнародних стандартів фінансової звітності рекомендується розглядати їх у такій послідовності: зміст стандарту, застосування в обліково-аналітичному процесі, можливість використання стандарту для аудиту. Слід звернути увагу на те, що кожен стандарт містить інформацію за наступними обов'язковими елементами:

- об'єкт обліку – визначення об'єкта обліку та основних понять, пов'язаних з цим об'єктом;
- визнання об'єкта обліку – опис критеріїв віднесення об'єктів обліку до різних елементів звітності;
- оцінка об'єктів обліку – рекомендації щодо використання методів оцінки та вимоги до оцінки різних елементів звітності;
- відображення у фінансовій звітності – розкриття інформації про об'єкт обліку в різних формах фінансової звітності.

Важливо розглянути Концептуальну основу обліку, розроблену Комітетом з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, її основні елементи та загальну структуру. Необхідно усвідомити важливість концептуальної основи обліку: для розробки нових та перегляду чинних нормативних актів з бухгалтерського обліку; для прийняття рішень, які ще не врегульовані нормативними актами; для допомоги користувачам облікової інформації у розумінні даних, які містяться у звітності; для забезпечення фахівців, які зайняті регулюванням бухгалтерського обліку, інформацією щодо підходів, які використовуються при проведенні такої роботи.

Потрібно також дослідити основні етапи розробки міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, а саме: формування Редакційної комісії; розробка проекту міжнародного стандарту; підготовка робочого проекту положень стандарту; затвердження Правлінням робочого проекту положень стандарту; складання плану розробки міжнародного стандарту; підготовка проекту міжнародного стандарту.

Література [1 – 3, 9, 10, 13, 15].

Тема 2. Загальноприйняті принципи обліку за IFRS та US GAAP (10 годин)

Технологічний процес обліку і його місце в системі управління. Користувачі облікової інформації. Основні принципи обліку за міжнародними стандартами.

При вивченні цієї теми слід розглянути бухгалтерський облік як процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення,

зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень, та дослідити місце бухгалтерського обліку в сучасній системі управління.

Необхідно усвідомити, що у загальному плані технологія бухгалтерського обліку включає ідентифікацію явищ і господарських операцій; вибір операцій, що підлягають обліку; вимірювання в натуральних та грошових вимірниках; реєстрацію, що полягає у хронологічному та систематичному відображенні господарських операцій в регістрах бухгалтерського обліку; комунікацію, яка передбачає передачу інформації; підготовку звітності; аналіз та інтерпретацію звітності.

Особливу увагу слід приділити дев'яти основним етапам облікового циклу, до яких відносяться: аналіз господарських операцій; запис операцій у журналі; розноска операцій у головній книзі; складання перевірного балансу; проведення трансформаційних записів; трансформація перевірного балансу; підготовка фінансової звітності; закриття рахунків і записи в журналі та головній книзі; підготовка перевірного балансу після закриття рахунків.

Потрібно розглянути систему облікових регістрів, що застосовується для обліку операцій – Журнал реєстрації операцій та Головну книгу, а також допоміжні журнали: обліку реалізації; обліку закупок; обліку грошових надходжень тощо. Необхідно ознайомитись з певними особливостями, що склалися у світовій практиці щодо оформлення бухгалтерських записів.

Важливо усвідомити, що усі користувачі інформації можуть бути розподілені на три групи: ті, що керують підприємством; ті, що знаходяться зовні підприємства і мають прямі фінансові інтереси; ті особи, групи або агентства, які проявляють непрямий фінансовий інтерес до підприємства. Слід розглянути особливості кожної групи користувачів з точки зору інформаційних потреб.

Необхідно зрозуміти, що запорукою відповідності облікової інформації основним інформаційним потребам її користувачів є дотримання принципів обліку. Слід усвідомити, що принципи обліку – це узагальнені правила та підходи, якими слід керуватись при вимірюванні,

оцінці та реєстрації господарських операцій та відображенні результатів їх у фінансовій звітності. На підставі принципів підприємство формує свою облікову політику – правила і процедури, обрані керівництвом підприємства для складання фінансової звітності.

Потрібно дослідити основні принципи обліку згідно міжнародних стандартів. Особливу увагу слід приділити загальноприйнятим принципам фінансового обліку, прийнятим у Сполучених Штатах Америки (*United States Generally Accepted Accounting Principles – US GAAP*).

Необхідно розглянути чотири рівні системи GAAP, які визначають обов'язковість виконання тих або інших документів, прийнятих уповноваженими організаціями:

- рівень I – офіційно встановлені стандарти обліку, які є основними обов'язковими стандартами;

- рівень II – документи, прийняті уповноваженими професійними бухгалтерськими організаціями, які затверджені у відповідному порядку і встановлюють певні бухгалтерські стандарти або описують загальноприйнятую існуючу практику, і до яких слід звертатись у тих випадках, якщо бухгалтерське трактування облікового факту не представлено в документах першого рівня;

- рівень III – практика, що склалася, і документи, які є «загальноприйнятими», оскільки є переважаючим способом обліку у певній галузі або широко використовуються в конкретній ситуації;

- рівень IV – бухгалтерська практика, рекомендована іншими документами і бухгалтерською літературою.

Слід усвідомити, що обов'язковими можна вважати тільки документи першого рівня, документи другого і третього рівня є переважними, четвертого – рекомендованими.

Потрібно розглянути взаємозв'язок та співвідношення основних принципів обліку за міжнародними стандартами IFRS, US GAAP та принципів обліку, зазначених у вітчизняному Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1), а саме: автономності, безперервності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування й

відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника.

Важливо усвідомити, що, хоч основою формування положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні є IFRS, зміст та структура вітчизняних принципів обліку і звітності більш відповідає US GAAP.

Література [1, 3, 9, 18, 20].

Тема 3. Ведення обліку поточних та довгострокових активів за міжнародними стандартами (11 годин)

Склад грошових коштів, їх облік та порядок відображення у звітності. Облік та відображення у звітності дебіторської заборгованості. Склад елементів товарно-матеріальних запасів. Системи постійного та періодичного обліку запасів, методи їх оцінки та відображення у звітності. Склад та класифікація довгострокових активів. Особливості обліку основних засобів та нематеріальних активів.

При вивченні цієї теми необхідно дослідити склад поточних та довгострокових активів згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Слід усвідомити, що до грошових коштів згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності відносяться: готівка в касі і депозити до запитання. Потрібно звернути увагу на порядок контролю касових операцій і грошей у касі, зокрема, на наявні системи внутрішнього контролю, уяснити принципи їх побудови. Слід розглянути систему обліку так званих «м'яких чеків», дослідити відображення виявлених нестач або надлишків грошей по касі з використанням рахунку «Нестачі або надлишок по касі», що є активно-пасивним і дебетується на величину нестачі та кредитується на величину надлишку. Потрібно розглянути рух грошей по рахунках та порядок відображення сальдо рахунків у звітності.

Необхідно приділити увагу методиці створення фонду дрібних сум, які використовуються фірмами для здійснення невеликих витрат («авансова система»), розглянути процеси та облік формування

фонду, виплати з нього, поповнення фонду, врегулювання нестач та надлишків.

Потрібно дослідити дебіторську заборгованість, тобто заборгованість інших підприємств перед підприємством, яке розглядається. Слід звернути увагу на те, що традиційно дебіторська заборгованість поділяється на три види: торгова заборгованість або рахунки до одержання; вексельна заборгованість та інша заборгованість (так звана неторгова заборгованість – по авансах, відсотках, службовцям тощо). Згідно з міжнародною практикою обліку дебіторська заборгованість виникає у момент відвантаження товарів та виставлення платіжних документів і у той же час має бути відображена на відповідних рахунках.

Необхідно розглянути питання змісту, оцінки та подання в балансі товарно-матеріальних запасів, які регулюються міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 2 «Запаси» та зрозуміти, що товарно-матеріальні запаси складають значну частину активів підприємства та відображаються у балансі серед поточних активів. Слід звернути увагу на існування двох систем обліку запасів: системи постійного та системи періодичного обліку запасів.

Потрібно дослідити основні методи оцінки запасів та усвідомити, що за міжнародними стандартами обліку в країнах ринкової економіки застосовують декілька методів оцінки запасів, найважливішими з яких є: FIFO («*First In – First Out*»: «перше надходження – перше вибуття»), середньозважена собівартість, LIFO («*Last In – First Out*»: «останнє надходження – перше вибуття») та ідентифікована собівартість конкретної партії.

Особливу увагу слід приділити методиці оцінки та відображення запасів у балансі. Необхідно зрозуміти, що згідно з принципами обліку (зокрема, з принципом меншої вартості) запаси відображаються в балансі за собівартістю або за ринковими цінами на момент складання балансу, якщо ринкова ціна нижче за собівартість. При цьому використовуються три методи оцінки запасів за цим принципом: метод оцінки по видах запасів, або позиційний метод; метод оцінки по основних товарних групах запасів; метод оцінки за сукупністю товарних запасів на складі. Потрібно

розглянути особливості кожного з цих методів, їх переваги, недоліки та умови використання в обліку.

При вивченні цієї теми також необхідно дослідити довгострокові активи, тобто такі активи, які мають термін корисної служби більше одного року, використовуються в діяльності підприємства і не призначені для перепродажу покупцям. Потрібно розглянути питання змісту, оцінки, амортизації та обліку довгострокових активів, які регулюються Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» та 38 «Нематеріальні активи», а також з'ясувати, яку інформацію щодо кожного класу довгострокових активів підприємство повинно розкривати у своїй фінансовій звітності згідно з вимогами міжнародних стандартів.

Слід розглянути питання нарахування та обліку амортизації основних засобів, під якою розуміється систематичний розподіл вартості активу, що амортизується, протягом строку його корисного використання. Необхідно зрозуміти сутність понять «сума, що амортизується», «ліквідаційна вартість», «строк корисного використання» та дослідити фактори, що визначають строк корисного використання довгострокових активів (очікуваний термін використання підприємством, очікуваний фізичний та моральний знос, юридичні та інші обмеження щодо використання активу).

Необхідно ознайомитись з основними методами нарахування амортизації згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: прямолінійним методом, методом зменшення залишку та методом суми одиниць продукції. Слід розглянути сутність та особливості вказаних методів, їх переваги, недоліки та особливості застосування. Потрібно зрозуміти сутність компенсації зменшення корисності об'єктів основних засобів та методику її обліку.

Особливу увагу слід приділити особливостям обліку нематеріальних активів, до яких у міжнародній практиці відносяться довгострокові вкладення в об'єкти права власності, що не мають матеріально-речової форми, але мають вартість та здатні приносити доход.

Література [1, 4, 5, 9, 11, 18, 19].

Тема 4. Ведення обліку забезпечень, зобов'язань та капіталу за міжнародними стандартами (11 годин)

Зобов'язання та їх види згідно з міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Забезпечення та особливості їх визнання. Основні господарські операції та події, які призводять до виникнення зобов'язань, забезпечень та заборгованостей, особливості їх обліку. Облік елементів власного капіталу.

При вивченні цієї теми потрібно з'ясувати, що згідно з міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» зобов'язання виникають в результаті минулих подій і їх погашення, за очікуванням, призведе до вибуття ресурсів суб'єкта господарювання, котрі втілюють у собі економічні вигоди. Необхідно зрозуміти відмінність між короткостроковими та довгостроковими зобов'язаннями, розглянути різні види зобов'язань: юридичні, конструктивні, умовні, та усвідомити сутність поняття «подія, що обов'язує», тобто подія, що створює юридичне чи конструктивне зобов'язання, яке призводить до того, що суб'єкт господарювання не має реальної альтернативи виконанню зобов'язання. Особливу увагу слід приділити забезпеченням як зобов'язанням з невизначеними строком або сумою.

Важливо зрозуміти, що зобов'язання реєструються в обліку тільки тоді, коли по них виникає заборгованість. Зобов'язання, які не підлягають виконанню у майбутньому, не є заборгованістю і не відображаються у обліку.

Слід розглянути облік та відображення у звітності заборгованості постачальникам, яка виникає при купівлі в них складських запасів (палива, матеріалів) та інших матеріальних цінностей (основних засобів, нематеріальних активів тощо), з урахуванням того, що придбання складських запасів відображається на рахунку «Витрати на купівлю» (за видами складських запасів) при періодичній системі бухгалтерського обліку і на рахунку «Складські запаси» при постійній системі бухгалтерського обліку. Потрібно дослідити порядок обліку повернення запасів та обліку отриманих від постачальника розрахункових знижок.

Необхідно приділити увагу розрахункам підприємства з постачальниками та з банками за допомогою векселів, які виступають як засіб платежу і засіб кредитування та обліковуються на рахунку «Векселі, що підлягають сплаті». Потрібно розглянути питання обліку векселів з окремо зафіксованими відсотками від номінальної вартості та векселів без зазначення відсотків, що включаються у номінальну вартість векселя, а також облік дисконту по виданих векселях.

При розгляді питань обліку інших короткострокових зобов'язань потрібно дослідити облік розрахунків по податку з продажу, акцизному збору, доходів майбутніх періодів, поточної частини довгострокових зобов'язань, сплати дивідендів.

Особливу увагу слід приділити обліку заробітної плати, що підлягає сплаті, з якою пов'язані: заборгованість по виплаті заробітної плати; заборгованість по податках, що утримуються із заробітної плати; заборгованість по інших утриманнях із заробітної плати. Необхідно розглянути Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам», згідно з яким нарахована заробітна плата включається у витрати підприємства, витрати на заробітну плату обліковуються на рахунку «Витрати по оплаті праці», а для обліку заборгованості використовують рахунок «Розрахунки з персоналом».

Потрібно також дослідити облік довгострокових облігацій, випущених за номінальною вартістю, облігацій, випущених з дисконтом та з премією, а також питання нарахування та обліку амортизації дисконту та премії. Слід розглянути метод реальних відсотків амортизації дисконту і премії по випущених облігаціях як альтернативний методу лінійної амортизації дисконту і премії.

Крім того, при вивченні цієї теми необхідно розглянути основні елементи власного капіталу та зрозуміти, що акціонерний (власний) капітал корпорації складається з вкладеного капіталу, дарчого капіталу, резерву переоцінки та нерозподіленого прибутку. Слід з'ясувати, що вкладений капітал формується переважно коштами інвесторів в обмін на реалізовані їм акції, а також за рахунок додаткового оплаченого капіталу, і дослідити облік формування власного капіталу.

Потрібно усвідомити, що акція – це цінний папір без установленого строку обігу, який засвідчує дольову участь в акціонерному товаристві та дає право його власникові на: участь в управлінні товариством, одержання частини прибутку у вигляді дивіденду, участь у розподілі майна при ліквідації товариства. Слід розглянути різні види акцій та особливості їх обліку.

Особливу увагу слід приділити обліку дивідендів, під якими розуміється частина прибутку корпорації, що розподіляється між акціонерами. Важливо зрозуміти, що форми сплати дивідендів можуть бути різними: грошима, майном, акціями, квитанцією або зобов'язанням на сплату в майбутньому.

Потрібно також розглянути облік розподілу капіталу на створення спеціальних резервів – фінансового, статутного, деяких факультативних резервів тощо. Особливої уваги потребує вивчення засад оподаткування прибутку у різних країнах та його відображення в бухгалтерському обліку.

Література [1, 3 – 5, 6, 10, 14 – 15].

Тема 5. Особливості складання Звіту про фінансовий стан за IFRS (12 годин)

Призначення, структура та формати Звіту про фінансовий стан за міжнародними стандартами. Вимоги до статей Звіту про фінансовий стан. Розкриття окремих статей Звіту про фінансовий стан у примітках до звітності.

При вивченні цієї теми потрібно зрозуміти призначення, структуру та можливі формати Звіту про фінансовий стан, у якому згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності відображаються активи, зобов'язання і власний капітал у грошовому вимірнику на певну дату. Слід звернути увагу на необхідність подання поточних і непоточних активів та поточних і непоточних зобов'язань, а також капіталу у Звіті про фінансовий стан як окремих класифікацій, дослідити причини та сутність такого розподілу.

Потрібно усвідомити, що відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» Звіт

про фінансовий стан повинен включати статті, що подають інформацію про суми: основних засобів; інвестиційної нерухомості; нематеріальних активів; фінансових активів; інвестицій, облікованих із застосуванням методу участі в капіталі; біологічних активів; запасів; торговельної та іншої дебіторської заборгованості; грошових коштів та їх еквівалентів; активів, класифікованих як утримувані для продажу; торговельної та іншої кредиторської заборгованості; забезпечень; фінансових зобов'язань; зобов'язань та активів щодо поточного податку; відстрочених податкових зобов'язань та відстрочених податкових активів; зобов'язань, включених у ліквідаційні групи; неконтрольованих часток, представлених у власному капіталі; випущеного капіталу і резервів, що відносяться до власників материнського підприємства.

Слід звернути увагу на те, що зазначені рядки включаються до Звіту про фінансовий стан, якщо розмір, характер або функція статті чи групи подібних статей є такими, що їх окреме подання доречно для розуміння фінансового стану суб'єкта господарювання. Важливо зрозуміти, що певна стаття відображається у Звіті про фінансовий стан тільки у тому випадку, якщо відповідні активи, зобов'язання або елементи капіталу обліковуються на балансі підприємства, тобто статті з нульовим значенням (порожні рядки) не слід включати до звіту.

Потрібно усвідомити, що міжнародні стандарти дозволяють, з одного боку, змінювати використані назви та порядок наведення статей (або групи подібних статей) згідно з характером суб'єкта господарювання та його операціями, та, з іншого боку, наводити у Звіті про фінансовий стан додаткові рядки статей, заголовки, проміжні підсумки, здійснювати об'єднання подібних статей, якщо це є доречним для розуміння фінансового стану підприємства.

Необхідно дослідити підстави, на яких має базуватися думка щодо доцільності окремого наведення додаткових статей або об'єднання подібних статей у Звіті про фінансовий стан, та зрозуміти, що такими підставами є оцінка сутності та ліквідності активів, функцій, що виконують активи в межах підприємства, а також суми, природи та термінів погашення зобов'язань.

Важливо усвідомити, що використання різних методів оцінки для різних класів активів передбачає, що їх природа та функції відрізняються, тому їх відображення має здійснюватися у Звіті про фінансовий стан за окремими рядками.

Слід звернути увагу на важливість дотримання принципу послідовності подання інформації при підготовці Звіту про фінансовий стан, який вимагає від суб'єкта господарювання залишати незмінними з періоду в період подання та класифікацію статей фінансової звітності для забезпечення можливості зіставлення звітності за різні періоди за винятком випадків, коли зміни в діяльності підприємства потребують іншого порядку наведення або класифікації інформації.

Література [1, 2, 7, 8, 14, 15, 21].

Тема 6. Особливості складання Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за IFRS (12 годин)

Призначення, структура та формати Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за міжнародними стандартами. Основні елементи Звіту, їх визнання та оцінка. Особливості розрахунку показників прибутку (збитку) на акцію. Розкриття окремих статей Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід у примітках до звітності.

При вивченні цієї теми потрібно зрозуміти призначення, структуру та можливі формати Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, у якому згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності відображається інформація про доходи, витрати та фінансові результати діяльності у грошовому вимірнику за певний період.

Необхідно усвідомити, що міжнародні стандарти не містять встановленої форми Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, але згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» основними елементами цього Звіту є:

- загальний сукупний дохід, під яким розуміється зміна у власному капіталі протягом періоду внаслідок операцій та інших подій, окрім тих змін, що виникли внаслідок операцій з власниками, які діють згідно з їх повноваженнями власників;

- доходи, під якими розуміється збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження чи збільшення корисності активів або у вигляді зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників;

- витрати, під якими розуміється зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам;

- прибуток або збиток, під якими розуміється загальний дохід за вирахуванням витрат за винятком компонентів іншого сукупного доходу;

- інший сукупний дохід, який включає:

- 1) переоцінку основних засобів і нематеріальних активів;
- 2) результати переоцінки програмам з визначеними виплатами, зокрема, актуальні прибутки та збитки від недержавних пенсійних планів;
- 3) прибутки та збитки, що виникають внаслідок переведення фінансової звітності закордонної господарської одиниці в іншу валюту подання;
- 4) прибутки та збитки від інвестицій в інструменти власного капіталу, оцінені за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки в іншому сукупному доході (зміна вартості фінансових активів, передбачених для продажу);
- 5) ефективну частку прибутків та збитків за інструментами хеджування при хеджуванні потоків грошових коштів;
- 6) величину зміни справедливої вартості, що відноситься до змін кредитного ризику зобов'язання, для окремих зобов'язань, призначених як такі, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку.

Доцільно також розглянути Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід», згідно з яким під доходом розуміється валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході

звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу.

Особливу увагу необхідно приділити можливості вибору при визначенні способу подання витрат. Так, підприємство повинне представити аналіз витрат, визнаних у фінансовому результаті, з використанням класифікації, заснованої або на природі витрат, або за їх функцією в рамках підприємства залежно від того, який з підходів забезпечує надійну та доречнішу інформацію.

Слід усвідомити, що доходи і витрати визнаються у Звіті про прибутки та збитки та інший сукупний дохід відповідно до принципу нарахування за першою подією та до принципу відповідності, згідно з яким витрати мають відображатись у тому ж періоді, що й дохід, для отримання якого вони були понесені.

Необхідно розглянути особливості розрахунку показників прибутку (збитку) на акцію, які регламентуються Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 33 «Прибуток на акцію».

Потрібно усвідомити сутність потенційних звичайних акцій, до яких відносяться: фінансові зобов'язання або інструменти власного капіталу, включаючи привілейовані акції, які конвертуються у звичайні акції; опціони та варанти; акції, які були б випущені після виконання певних умов, передбачених контрактними угодами, такими як придбання підприємства або інших активів. Слід зрозуміти відмінність між базисним і розбавленим прибутком на акцію та розглянути процеси розбавлення та антирозбавлення.

Потрібно розглянути склад обов'язкових статей Звіту про прибутки та збитки та інший сукупний дохід, до яких відносяться виручка, витрати на фінансування, частка прибутків (збитків) в інвестиціях за методом пайової участі, витрати з податку на прибуток, фінансовий результат від припиненої діяльності, прибуток або збиток, інший сукупний дохід за елементами, сукупний дохід, а також інформації, яка підлягає розкриттю у примітках до звітності (щодо коригування перекласифікації, пов'язані з компонентами іншого сукупного доходу, та ін.).

Необхідно також дослідити обставини, які ведуть до окремого розкриття інформації статей доходу та витрат і включають: списання запасів до чистої вартості реалізації або списання основних засобів до суми відшкодування, а також сторнування таких списань; реструктуризацію напрямів діяльності суб'єкта господарювання та сторнування будь-яких забезпечень на витрати на реструктуризацію; вибуття об'єктів основних засобів; вибуття інвестицій; припинена діяльність; урегулювання судових позовів; інші сторнування забезпечень.

Література [1 – 5, 13, 14, 20, 21].

Тема 7. Особливості складання Звіту про зміни у власному капіталі за IFRS (12 годин)

Призначення, структура та формати Звіту про зміни у власному капіталі. Елементи Звіту, їх визнання та оцінка. Відображення інформації про акції, дивіденди та розподіл частин статутного капіталу між власниками. Розкриття інформації у примітках до Звіту про зміни у власному капіталі.

При вивченні цієї теми необхідно зрозуміти призначення, структуру та можливі формати Звіту про зміни у власному капіталі, у якому згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності розкривається інформація про всі зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок операцій з власниками капіталу, а також впливу статей доходів та витрат, прибутку або збитку, які визнаються безпосередньо у складі власного капіталу. Важливо усвідомити, що відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності під власним капіталом розуміється залишкова частка в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань.

Потрібно дослідити сучасні концепції капіталу (фінансову та фізичну) і концепції збереження капіталу (фінансового та фізичного), з'ясувати фактори, які впливають на вибір тієї чи іншої концепції, та зрозуміти, яким чином вибір основи оцінки та концепції збереження капіталу визначає певну облікову модель, що використовується при складанні фінансових звітів.

Слід усвідомити, що відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» Звіт про зміни у власному капіталі має містити інформацію про загальний сукупний дохід за період із зазначенням окремо загальних сум, що відносяться до власників материнського підприємства та до неконтрольованих часток, а також для кожного компонента власного капіталу:

а) впливи ретроспективного застосування або ретроспективного перерахунку, визнаного відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»;

б) зіставлення вартості на початок та на кінець періоду, окремо розкриваючи зміни в результаті прибутку чи збитку, іншого сукупного доходу та операцій з власниками, які діють згідно з їхніми повноваженнями власників, показуючи окремо внески власників та виплати власникам, а також зміни у частках власності у дочірніх підприємствах, які не спричинили втрату контролю.

Необхідно розглянути відображення інформації про акції, дивіденди та розподіл частин статутного капіталу між власниками згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності, зокрема, ознайомитись з тлумаченням КТМФЗ 2 «Частки учасників кооперативних суб'єктів господарювання та подібні інструменти».

Слід зрозуміти, що для кожного компонента власного капіталу (кожен клас внесеного капіталу, накопичений залишок кожного класу іншого сукупного доходу та нерозподілений прибуток) суб'єкт господарювання подає або у Звіті про зміни у власному капіталі, або у примітках аналіз іншого сукупного доходу за вказаними вище статтями. Потрібно усвідомити, що суб'єкт господарювання повинен подавати у Звіті про зміни у власному капіталі або у примітках суми дивідендів, визнаних як виплати власникам протягом цього періоду, а також відповідну суму дивідендів на акцію.

Необхідно звернути увагу на те, що Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» вимагає, наскільки це можливо, ретроспективних коригувань для відображення змін в обліковій політиці, а також ретроспективного

перерахунку для виправлення помилок, та зрозуміти, що ретроспективні коригування та ретроспективні перерахунки не є змінами у власному капіталі – це коригування у залишку нерозподіленого прибутку на початок періоду. Важливо усвідомити, що вказаний стандарт вимагає розкриття в Звіті про зміни у власному капіталі інформації про сукупне коригування кожного компонента власного капіталу, що є наслідком змін в обліковій політиці та, окремо, виправлення помилок, і що інформацію про такі коригування слід розкривати за кожний попередній період та на початок періоду.

Література [1 – 5, 8, 9, 10, 14, 15, 20, 21].

Тема 8. Особливості складання Звіту про рух грошових коштів за IFRS (12 годин)

Призначення, структура та формати Звіту про рух грошових коштів. Особливості відображення грошових потоків за видами діяльності. Прямий і непрямий методи визначення руху грошових коштів від операційної діяльності. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.

При вивченні цієї теми потрібно зрозуміти призначення, структуру та можливі формати Звіту про рух грошових коштів, у якому згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності надається інформація про минулі зміни грошових коштів суб'єкта господарювання та їх еквівалентів з розмежуванням грошових потоків протягом періоду від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Необхідно усвідомити, що інформація про рух грошових коштів надає користувачам фінансової звітності основу для оцінки спроможності суб'єкта господарювання генерувати грошові кошти та еквіваленти грошових коштів і для оцінки потреб суб'єкта господарювання у використанні цих грошових потоків. Слід розглянути Міжнародний стандарт фінансового обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів», який встановлює вимоги до складання відповідного Звіту.

Потрібно зрозуміти, що відповідно до Міжнародного стандарту фінансового обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» під грошовими

потоками розуміється надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів, до яких, у свою чергу, відносяться короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості.

Слід розглянути особливості відображення грошових потоків за видами діяльності підприємства:

а) операційною діяльністю (основна діяльність суб'єкта господарювання, яка приносить дохід, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю);

б) інвестиційною діяльністю (придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів);

в) фінансовою діяльністю (діяльність, що спричиняє зміни розміру та складу вкладеного капіталу та запозичень суб'єкта господарювання).

Потрібно звернути увагу на приклади грошових потоків, які відносяться до різних видів діяльності, та дослідити їх вплив на зміну фінансового стану суб'єкта господарювання.

Необхідно усвідомити, що відповідно до Міжнародного стандарту фінансового обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» суб'єкт господарювання звітує про грошові потоки від операційної діяльності, застосовуючи прямий метод, згідно з яким розкривається інформація про основні класи валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів, або непрямий метод, згідно з яким прибуток чи збиток коригується відповідно до впливу операцій негрошового характеру, будь-яких відстрочок або нарахувань минулих чи майбутніх надходжень або виплат грошових коштів щодо операційної діяльності, а також відповідно до статей доходу або витрат, пов'язаних із грошовими потоками від інвестиційної чи фінансової діяльності.

Слід звернути увагу на те, що суб'єкти господарювання заохочуються до наведення в звітності грошових потоків від операційної діяльності із застосуванням прямого методу, оскільки він надає інформацію, яка може бути корисною для оцінки майбутніх грошових потоків і яку не можна отримати із застосуванням непрямого методу.

Потрібно з'ясувати, що згідно з прямим методом інформацію про основні класи валових надходжень грошових коштів і валових виплат грошових коштів можна отримати з облікових реєстрів суб'єкта господарювання або шляхом коригування продажу, собівартості проданої продукції (дохід у вигляді відсотків та подібний дохід, витрати на виплату відсотків та подібні витрати для фінансової установи), а також інших статей у звіті про сукупні доходи щодо змін протягом періоду в запасах і дебіторській та кредиторській заборгованості від операційної діяльності, інших негрошових статей та інших статей, для яких вплив грошових коштів є грошовими потоками від інвестиційної або фінансової діяльності.

Слід також усвідомити, що згідно з непрямим методом чисті грошові потоки від операційної діяльності визначаються шляхом коригування прибутку або збитку відповідно до впливу змін протягом періоду в запасах і дебіторській та кредиторській заборгованості від операційної діяльності, негрошових статей, таких як амортизація, забезпечення, відстрочені податки, нереалізовані прибутки та збитки від обміну валют та нерозподілений прибуток від асоційованих підприємств, та усіх інших статей, для яких вплив грошових коштів є грошовими потоками від інвестиційної або фінансової діяльності. Важливо звернути увагу на те, що допустимим є також визначення чистого руху грошових коштів від операційної діяльності непрямим методом, коли відображаються доходи та витрати, інформація про які розкрита у звіті про сукупні доходи, і зміни протягом звітного періоду в запасах, а також дебіторська та кредиторська заборгованість від операційної діяльності.

Потрібно приділити увагу поняттю «негрошові операції», які не потребують використання грошових коштів або їх еквівалентів, і, відповідно, не включаються до Звіту про рух грошових коштів, а розкриваються в інших фінансових звітах у такий спосіб, який надає всю відповідну інформацію. Слід також дослідити Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.

Література [1 – 3, 6, 7, 9, 14, 15, 18, 19].

4 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

4.1 Загальні вказівки до виконання контрольної роботи

Метою виконання індивідуальних контрольних завдань з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» є закріплення знань, здобутих під час вивчення теоретичного курсу та необхідних для професійної діяльності.

Контрольна робота з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» складається з двох частин:

- а) теоретична частина – написання реферату з обраної теми;
- б) практична частина – складання обліково-аналітичного циклу фірми за індивідуальним варіантом.

Номер варіанта індивідуального завдання студент обирає у відповідності до двох останніх цифр залікової книжки або студентського квитка. Так, наприклад, якщо номер залікової книжки або студентського квитка 87654321, то дві останні цифри номера – 21, і студент має виконувати контрольну роботу за індивідуальним варіантом № 21.

Контрольну роботу слід виконувати в такій послідовності:

- 1) визначення теми;
- 2) складання плану роботи;
- 3) вивчення літератури за темою дослідження;
- 4) написання і оформлення теоретичної частини роботи;
- 5) вирішення практичного завдання;
- б) підготовка до захисту і захист контрольної роботи.

При оформленні роботи необхідно дотримуватися такого порядку:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- теоретична частина;
- практична частина;
- висновки;
- перелік посилань.

Зміст включає номери і назви структурних елементів роботи (вступ, теоретична та практична частини, висновки, перелік посилань) та номери сторінок, на яких розміщується початок матеріалу.

У вступі потрібно обґрунтувати актуальність теми, сформулювати цілі та завдання контрольної роботи.

У теоретичній частині повинні бути розкриті теоретичні аспекти з обраної тематики за індивідуальним варіантом та власна точка зору студента на питання, що висвітлюється у цьому розділі. Обсяг теоретичної частини роботи не повинен перевищувати 10 сторінок. Виклад матеріалу має бути літературним, чітким і ясным, послідовним.

Практична частина контрольної роботи складається із задачі, виконаної за індивідуальним варіантом.

У висновках потрібно підвести підсумки роботи.

Наприкінці роботи необхідно навести перелік літератури, яка використана при виконанні контрольної роботи згідно з правилами бібліографічного опису друкованих творів, а в тексті роботи повинні бути посилання на них. Порядок нумерації літературних джерел у списку повинен відповідати порядку посилань на них у тексті роботи.

Після висновків має бути особистий підпис студента та дата виконання роботи.

Контрольну роботу студенту потрібно виконати і передати для перевірки у термін, встановлений графіком навчального процесу.

4.2 Варіанти питань для теоретичної частини контрольної роботи

Теоретична частина контрольної роботи з дисципліни «Облік і звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності» виконується за індивідуальним завданням на основі вивчення літературних джерел за запропонованою темою.

Теоретичне питання обирається студентом з таблиці 4.1 згідно з номером індивідуального варіанта. Якщо номер варіанта перевищує 50, то з таблиці 4.1 обирається питання, номер якого на 50 менший за номер індивідуального варіанта.

Таблиця 4.1 – Перелік теоретичних питань

№	Теоретичне питання
1	2
1	Основні етапи світового розвитку бухгалтерського обліку
2	Класифікація моделей бухгалтерського обліку
3	Міжнародні професійні організації, пов'язані з обліком, та їх діяльність
4	Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, їх сутність та призначення
5	Основні принципи фінансового обліку згідно з IFRS
6	Склад, призначення та загальна методика складання фінансової звітності за IFRS
7	Технологічний процес і процедури фінансового обліку при складанні фінансової звітності за IFRS
8	Звіт про фінансовий стан за IFRS, загальна побудова, оцінка статей
9	Звіт про сукупні прибутки та збитки за IFRS, призначення, зміст та методика складання
10	Звіт про зміни у власному капіталі за IFRS, призначення, зміст та методика складання
11	Звіт про рух грошових коштів за IFRS, призначення, зміст та методика складання
12	Додатки до звітності за IFRS: призначення, зміст та методика складання
13	Методика аналізу платоспроможності (ліквідності) підприємства на основі фінансової звітності, складеної за IFRS
14	Методика аналізу заборгованості (структури капіталу) підприємства на основі фінансової звітності, складеної за IFRS
15	Облік і контроль грошей в касі при веденні обліку згідно з IFRS
16	Документальне оформлення і облік операцій на банківських рахунках у міжнародній практиці
17	Облік короткострокових фінансових інвестицій за IFRS
18	Види дебіторської заборгованості та облік рахунків до одержання згідно з IFRS
19	Облік наданих знижок та повернення товарів при веденні обліку згідно з IFRS

Продовження таблиці 4.1

1	2
20	Методика визначення та облік сумнівної дебіторської заборгованості за IFRS
21	Облік векселів до одержання, процентів по них та дисконтування згідно з IFRS
22	Застосування системи постійного обліку запасів при складанні фінансової звітності за IFRS
23	Застосування системи періодичного обліку запасів при складанні фінансової звітності за IFRS
24	Методи оцінки товарно-матеріальних запасів та її вплив на величину звітного доходу при веденні обліку згідно з IFRS
25	Склад, класифікація та оцінка довгострокових активів за IFRS
26	Методика розрахунку зносу та облік амортизації основних засобів згідно з IFRS
27	Облік ремонту, технічного обслуговування та добудування довгострокових активів згідно з IFRS
28	Склад, характеристика, оцінка природних ресурсів та методика їх обліку за IFRS
29	Облік торгових марок та товарних знаків за IFRS
30	Облік ліцензій, привілеїв, формул та технологій за IFRS
31	Облік гудвілу за IFRS
32	Облік відкладених витрат за IFRS
33	Види фінансових вкладень та принципи їх оцінки за IFRS
34	Облік рахунків до сплати за IFRS
35	Облік заборгованості по векселях виданих при веденні обліку за IFRS
36	Облік короткострокових зобов'язань по розрахунках з бюджетом (акцизний збір, ПДВ, податок на прибуток, на майно) згідно з IFRS
37	Облік короткострокових зобов'язань по авансах одержаних, дивідендах та частині довгострокового боргу згідно з IFRS
38	Облік нарахування, утримань і виплати заробітної плати згідно з IFRS
39	Облік довгострокових облігацій за IFRS

Продовження таблиці 4.1

1	2
40	Облік довгострокових зобов'язань, що виникають за фінансової оренди (лізингу) згідно з IFRS
41	Методика та техніка складання консолідованої фінансової звітності згідно з IFRS
42	Типи акціонерного капіталу, облік та звітування з нього за IFRS
43	Нарахування та облік розрахунків по дивідендах згідно з IFRS
44	Облік викупу власних акцій згідно з IFRS
45	Порядок та облік розподілу прибутків (збитків) згідно з IFRS
46	Склад і загальна методика обліку витрат за IFRS
47	Склад і загальна методика обліку доходів за IFRS
48	Облік операцій у іноземних валютах та види валютних курсів за IFRS
49	Облік та аналіз впливу інфляції згідно з IFRS
50	Облік податків на прибуток корпорацій за IFRS

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента 87654321, то для виконання теоретичної частини індивідуального завдання за варіантом № 21 студент має з таблиці 4.1 питання № 21, а, якщо номер залікової книжки студента 12345678, то, оскільки 78 перевищує 50, номер питання становитиме $(78 - 50) = 28$, тобто для виконання теоретичної частини індивідуального завдання за варіантом № 78 студент має з таблиці 4.1 питання № 28.

4.3 Вихідні дані для виконання практичної частини контрольної роботи

Зарубіжна компанія SENDY розпочала свою діяльність у 20__ р. і займалась наданням консультаційних послуг. У подальшому компанія успішно витримала конкуренцію в розширенні сфери послуг і займається наданням аудиторських послуг. Облік ведеться згідно з міжнародними стандартами Сальдо на рахунках Головної книги компанії SENDY наведено у таблиці 4.2, перелік операцій компанії SENDY з 1 липня по 31 грудня 20_ р. наведено у таблиці 4.3.

Таблиця 4.2 – Сальдо початкове на рахунках Головної книги компанії SENDY станом на 01 липня 20__ р.

№ рахунку	Назва рахунка	Сальдо	
		дебет	кредит
1	2	3	4
101	Грошові кошти	\$20,000	
103	Рахунки до отримання	-	
105	Матеріали	15,000	
110	Передоплата за рахунками	-	
115	Земельна ділянка	30,000	
120	Будівлі та споруди	180,000	
125	Обладнання	<u>55,000</u>	
130	Накопичений знос (будівлі)		\$15,000
131	Накопичений знос (обладнання)		10,000
140	Довгострокові інвестиції (земля)		
201	Рахунки до сплати		10,000
202	Податок на прибуток до сплати		-
203	Податок на майно до сплати		-
205	Позика, отримана під 10% річних		160,000
301	Внесений акціонерний капітал за номіналом (7000 акцій, номінал \$10)		70,000
303	Додатковий капітал		10,000
305	Нерозподілений дохід		<u>25,000</u>
401	Доход від надання послуг		
501	Витрати на комунальні послуги		
505	Витрати на заробітну плату		
506	Витрати на страхування		
510	Витрати на амортизацію		
515	Витрати на сплату відсотків		
520	Витрати по сплаті податку на прибуток		
525	Інші витрати		
	РАЗОМ	<u>\$300,000</u>	<u>\$300,000</u>

Таблиця 4.3 – Перелік операцій компанії SENDY з 1 липня по 31 грудня 20_ р.

Дата	№ операції	Зміст операції	Сума, \$
1	2	3	4
02.07.	1	Нарахована орендна плата за минулий період: - надійшли кошти в сумі; - не отримано на рахунки компанії	105,000 2,500
12.07.	2	Сплачено по рахунках за комунальні послуги	8,000
01.08.	3	Придбано земельну ділянку для використання в майбутньому: - сплачено готівкою; - отримано позику на 3 роки під 10% річних, які сплачуються 31.12 щороку	40,000 10,000 30,000
10.08.	4	Отримано рахунки за користування електроенергією, телефоном та інші витрати	200
11.09.	5	Операційні витрати, що були сплачені, складають: - комунальні послуги; - витрати на заробітну плату	25,850 12,150
25.10.	6	Сплачено за страховий поліс, строк дії поліса – 2 роки, застраховано майно компанії	4,000
10.11.	7	Списано матеріали, використані для проведення рекламних заходів, вартість їх врахована як інші витрати	3,500
20.11.	8	Надано юридичні та консультаційні послуги по організації бізнесу фірмам «SWIN» та «TOSKA»	92,300
20.12.	9	Нарахована амортизація будівлі (строк корисного використання 25 років, ліквідаційна вартість – 0)	10,000
20.12.	10	Нарахована амортизація обладнання (строк корисного використання 10 років, ліквідаційна вартість \$5,000); обліковою політикою передбачене використання рівномірного методу амортизації	12,000

Продовження таблиці 4.3

1	2	3	4
25.12.	11	На кінець облікового періоду було використано із попередньо сплачених страхових послуг	350
31.12.	12	Нарахований та сплачений податок на майно	1,600
31.12.	13	Надійшли кошти від фірм-партнерів за надані юридичні послуги	80,250
31.12.	14	Погашено частину позики, отриманої у січні поточного року, та проценти за користування позикою	25,000 16,000
31.12.	15	Сплачено проценти по позиці для придбання земельної ділянки	1,500
31.12.	16	Витрати на сплату податку на прибуток, які будуть сплачені у наступному періоді	21,730

Необхідно завершити цикл обробки облікової інформації згідно з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та скласти фінансову звітність за Міжнародними стандартами.

Для виконання завдання необхідно виконати відповідно наступне.

1. Відкрити Т-подібні рахунки для кожного рахунка, сальдо початкове яких наведено у таблиці 4.2. Початкове сальдо станом на 01 липня 20_ р. відкривається по кожному рахунку.

2. Проаналізувати та скласти журнальні проведення, перелік яких наведено у таблиці 4.3, та записати їх у Реєстраційний журнал, форма якого наведена у таблиці А.1 додатка А.

3. Виконати постінг, тобто перенести всі бухгалтерські проведення з Реєстраційного журналу до Головної книги на відповідні Т-подібні рахунки.

4. Скласти пробний баланс на 01 січня 20_ р. Форма пробного балансу наведена у таблиці А.2 додатка А.

5. Скласти Звіт про фінансовий стан на 01 січня 20_ р. та Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за розглянутий період. Форми звітів наведені відповідно у таблицях А.3 та А.4 додатка А.

Оскільки ані Міжнародні стандарти фінансової звітності, ані Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку не регламентують форму фінансових звітів суб'єктів господарювання, то компанія може самостійно обирати форми для подання своєї фінансової звітності, якщо інше не передбачено законодавством. Бланки форм основних фінансових звітів, що рекомендуються для виконання індивідуального завдання, наведені у додатку А.

Вихідні дані для індивідуальних варіантів студенти отримують шляхом перерахування даних з таблиць 4.2 та 4.3 наступним чином.

Сальдо початкове для кожного рахунку з таблиці 4.2 студент розраховує за формулою:

$$C_{MN} = C \times (1 + MN/100), \$, \quad (4.1)$$

де C_{MN} – сальдо початкове певного рахунку за дебетом (кредитом) для індивідуального варіанта MN , \$;

C – сальдо початкове за дебетом (кредитом) відповідного рахунку з таблиці 4.2, \$;

MN – номер варіанта, який відповідає двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (N – остання цифра номера залікової книжки, M – передостання цифра).

Суму по операціях, наведених у таблиці 4.3, студент розраховує за формулою:

$$CO_{MN} = C \times (2 + MN/100), \$, \quad (4.2)$$

де CO_{MN} – сума за певною операцією для індивідуального варіанта MN , \$;

C – сума за відповідною операцією з таблиці 4.3, \$.

Так, наприклад, якщо номер залікової книжки студента 87654321, то $M = 2$, $N = 1$ і номер індивідуального варіанта, відповідно, 21. Для цього варіанта сальдо початкове за дебетом рахунку 101 «Грошові кошти» становить:

$$20,000 \times (1 + 21/100) = 24,200, \$$$

а сума за господарською операцією № 2 для варіанта 21 становить:

$$8,000 \times (2 + 21/100) = 17,680, \$$$

і таке далі.

Завдання потрібно виконувати, дотримуючись вимог до оформлення та ведення бухгалтерських записів згідно з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, Міжнародними стандартами фінансової звітності та міжнародною практикою.

Додаток А

**БЛАНКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

Таблиця А.1 – Реєстраційний журнал

Дата	Зміст операції та пояснення	Довідка про проведення (Folio)	Дебет	Кредит

Таблиця А.2 – Пробний баланс на 01 січня 20__ р.

№ рахунку	Назва рахунку	Сальдо	
		дебет	кредит

Таблиця А.3 – Звіт про фінансовий стан на 01 січня 20_ р.

Стаття	На 01 липня 20__ р.	На 01 січня 20__ р.
1	2	3
АКТИВИ		
Поточні активи:		
Грошові кошти		
Рахунки до отримання		
Запаси матеріалів		
Передоплата за рахунками		
<i>Поточні активи, разом</i>		
Операційні активи:		
Земельна ділянка		
Будівлі та споруди		
За винятком: накопичений знос – будівлі і споруди		
Обладнання		
За винятком: накопичений знос – обладнання		
<i>Операційні активи, разом</i>		
АКТИВИ, РАЗОМ		
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
Короткострокові зобов'язання:		
Рахунки до сплати		
Податок на прибуток до сплати		
<i>Короткострокові зобов'язання, разом</i>		
Довгострокові зобов'язання:		
Позичка, отримана під 10% річних		
<i>Довгострокові зобов'язання, разом</i>		
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, РАЗОМ		

Продовження таблиці А.3

1	2	3
АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ		
Вкладений акціонерний капітал		
Додатковий капітал		
<i>Нерозподілений прибуток (початкове сальдо + чистий прибуток)</i>		
АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ, РАЗОМ		
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І АКЦІОНЕРНИЙ КАПІТАЛ, РАЗОМ		

Таблиця А.4 – Звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід за період з 01 липня по 01 січня 20__ р.

Зміст	Показник
Доход від надання послуг	
Операційні витрати:	
Витрати на комунальні послуги	
Витрати на заробітну плату	
Витрати на страхування	
Витрати на амортизацію	
Інші витрати	
Операційні витрати, разом	
Доход від операційної діяльності	
Фінансові витрати:	
Витрати на сплату відсотків	
Прибуток до оподаткування	
Витрати на сплату податку на прибуток	
Чистий прибуток	

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1 ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	6
3 РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
4 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ.....	29
4.1 Загальні вказівки до виконання контрольної роботи.....	29
4.2 Варіанти питань для теоретичної частини контрольної роботи.....	30
4.3 Вихідні дані для виконання практичної частини контрольної роботи.....	33
Додаток А БЛАНКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	39

Підписано до друку 01.03.2019. Формат 60x84 1/16. Папір друк. Друк плоский.
Облік.-вид. арк. 2,47. Умов. друк. арк. 2,44. Замовлення № 57.

Національна металургійна академія України
49600, Дніпро-5, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ